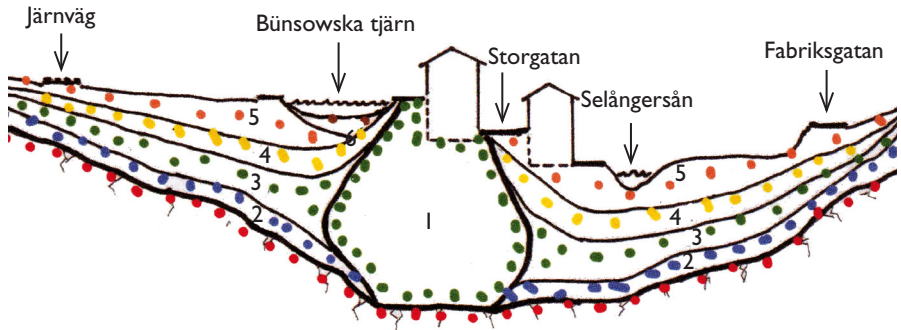

Sundsvalls berggrund

Sundsvallsåsen

Genom Sundsvall går en mäktig rullstensås. Den dyker upp ur havet i Kubikenborg och är synlig fram till postterminalen. Vid kyrkan har den sin fulla höjd och fortsätter under Grönborgsgatan fram till Videsbron. Den följer sedan Västra vägen till Bergsåker och vidare mot Kovland. Den syns vidare en bit ut på Sundsvallsbuktens botten.

Vid Bünsowska tjärn ser uppbyggnaden av åsen ut så här:

Skissen visar hur isälven spolat sig ner till fast berg. När den nådde inlandsisens kant avsattes avrundad sten och grusmaterial till en rullstensås (1) som på sidorna svämmade ut över den befintliga moränen (2). Över moränen avsattes den varviga leran (3) som består av silt med ett tunt, finkornigt vinterlager och ett tjockare, grovkronigt sommarskikt. Sedimentet övergår till sjöbottenlera (4) med fina partiklar som sjunkit till botten.

Efter hand som Södra stadsberget (240 m) och Norra stadsberget (130 m) höjdes ur havet spolades löst material ner till lägre nivåer. Måttiga packar av silt (5) täckte så småningom dalbotten. På södra sidan har silten fyllts upp till åschrönet, medan tillgången på norra sidan inte varit lika stor och marknivån betydligt lägre. Små tjärnar liknande Bünsowska tjärn är vanliga vid grusåsen, de bildas när nerspolad silt inte når fram till åsen. I tjärnen avsätts organiskt sediment av växt- och djur rester – gytta (6).

Som skissen visar har inte Selångersån eroderat ner till fast botten. Höjden bestäms av havsytans nivå.

Tombolo Fläsian

Fläsians havsbad söder om Kubal är geovetenskapligt intressant med en levande bildning av en tombolo.

Tombolo är en sand- eller grusavlagring som bildas genom att vågor och strömmar spolar upp material som bildar en förbindelse mellan en ö och fastlandet eller mellan två öar.

Faktorer som bidrar till Fläsians värde är att det är en tydligt utbildad tombolo och att det fortfarande är en pågående geologisk process, vilket är mindre vanligt.

En äldre tombolobildning på nära håll är sand- och grusavlagringen på LV 5-området.